

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	373
Land:	Iran
Kilde:	Dansk Flygtningehjælp
Titel:	Landeprofil
Udgivet:	1. december 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	5. januar 2009

Dansk Flygtningehjælp
Giv flygtninge en fremtid

IRAN

Senest opdateret: December 2008 af Bettina Chu

- 1 Baggrund
- 2 Den seneste politiske og militære udvikling
- 3 Menneskerettighedssituationen
 - 3.1 Generelt
 - 3.2 Myndighedsudøvelse - Sikkerhedsapparatet
 - 3.3 Retssystemet
 - 3.4 Tortur
 - 3.5 Dødsstraf
 - 3.6 Religiøse mindretal
 - 3.7 Etniske minoriteter
 - 3.8 Ytrings- og pressefrihed
 - 3.9 Menneskerettighedsforkæmpere
 - 3.10 Kvinder
 - 3.11 Æresdrab
 - 3.12 Utroskab
 - 3.13 Homoseksuelle
 - 3.14 Politisk opposition
- 4 Dansk asylpraksis
 - 4.1 Politisk aktivitet
 - 4.2 Sur place, medieeksponering
 - 4.3 Familiestridigheder
 - 4.4 Homoseksualitet
 - 4.5 Etniske minoriteter/politiske aktiviteter
 - 4.6 Religion
 - 4.7 Praksis i Udlændingesservice
 - 4.8 Udsendelse af afviste asylsøgere
- 5 Vigtigste kilder

1 Baggrund

Iran ligger i det sydvestlige Asien og er omgivet af nabolandene Irak, Tyrkiet, Armenien, Aserbajdsjan, Turkmenistan, Afghanistan og Pakistan. Landet er ca. 1,6 millioner kvadrater stort og har en befolkning på ca. 70,5 millioner.

Den iranske islamiske republik blev oprettet i 1979, efter at Iran havde været et monarki under ledelse af en shah. Efter en langvarig periode med stabilitet blev den økonomiske situation i 1977 forværret, og oppositionen mod shahen begyndte at vokse betydeligt. Oppositionen bestod blandt andet af venstreorienterede, liberale og islamiske aktivister, og de stærkeste viste sig snart at være støtter til Ayatollah Ruhollah Khomeini, som på daværende tidspunkt var i eksil i Paris. Efter en periode med strejker og demonstrationer blev shahen tvunget til at forlade landet i januar 1979, og Khomeini kom til landet umiddelbart efter. Landet blev efterfølgende erklæret for en islamisk stat.

Khomeini blev udnævnt til faghih, religiøs overhoved, og Ali Khamenei blev valgt til præsident i oktober 1979. Efter Khomeinis død i 1989 blev Khamenei udnævnt til faghih.

Fra 1997 til 2005 var Mohammed Khatami præsident. Khatami blev hovedsageligt valgt af unge, kvinder og middelklassen på et reformprogram om etablering af politiske partier, indførelse af retsstatsprincipper og en socialt orienteret politik.

2 Den seneste politiske og militære udvikling

Iran har gennem de seneste år været præget af en kamp mellem de reformvenlige kræfter og de religiøse konservative. Reformisterne havde indtil parlamentsvalget i februar 2004 flertal i parlamentet, mens de konservative hele tiden har kontrolleret magtapparatet gennem Guardian Council¹, der overvåger al lovgivnings overensstemmelse med islamiske og forfatningsmæssige principper. Resultatet har været, at de reformer, som Khatami lovede, kun i begrænset omfang er blevet gennemført. Dette har medført stor frustration og modløshed i befolkningen. I forbindelse med parlamentsvalget nedlagde Guardian Council forbud mod et ikke ubetydeligt antal af de reformvenlige kandidater, og resultatet af valget blev en stor sejr til de konservative.

I juni 2005 blev den ekstremt konservative Mahmoud Ahmadinejad valgt som Khatamis efterfølger. Ahmadinejad, der har en fortid som borgmester i Teheran, kommer fra en dybt religiøs arbejderklassefamilie. Hans tilhængere er at finde blandt landbefolkningen, den fattige bybefolkning og de religiøse konservative. Hvor de reform-orienterede kandidater fokuserede på menneskerettigheder, demokrati og social liberalisering koncentrerede Ahmadinejads valg-

¹ Guardian Council (Vogternes Råd) er det øverste lovgivningsmæssige organ i Iran. Der er ikke valg til rådet, som består af seks konservative teologer, udpeget af Irans "Øverste Leder" og seks jurister, udpeget af retsvæsenet og godkendt af parlamentet. Rådet har bl.a. beføjelse til at nedlægge veto mod ethvert lovforslag, som det anser for at være uforeneligt med forfatningen og islamisk lov, og skal godkende kandidater til parlamentsvalget.

kamp sig først og fremmest om bekæmpelse af fattigdom, arbejdsløshed og korruption. I et land præget af stor arbejdsløshed og inflation blev han fremstillet og af mange opfattet som en folkets mand, der forstod sig på iranernes hverdagsproblemer.

Ved parlamentsvalget i marts 2008 vandt de konservative, der nu sidder på 69 procent af de 290 pladser i parlamentet. Mange reformvenlige kandidater fik ikke lov at stille op til valget, og stemmeprocenten ved anden runde af valget var nede på 25.

3 Menneskerettighedssituationen

3.1 Generelt

Menneskerettighedssituationen er meget kritisabel og forværres ifølge flere rapporter betragteligt år for år. Mange kilder peger på en markant forværring siden de konservative med Ahmadinejad i spidsen kom til magten i 2005. Denne forværring afspejles bl.a. i det stigende antal henrettelser. Menneskerettighedsovertrædelserne omfatter blandt andet udenretlige og vilkårlige henrettelser, anvendelse af tortur, vilkårlige arrestationer, svære fængselsvilkår, manglende retsbeskyttelse, unfair rettergang, forfølgelse af politiske dissidenter og menneskerettighedsforkæmpere, diskrimination af kvinder og religiøse og etniske mindretal samt restriktioner i blandt andet forsamlings-, ytrings-, bevægelses- og religionsfriheden.

3.2 Myndighedsudøvelse - Sikkerhedsapparatet

Mange menneskerettighedskrænkelser begås af såkaldte "parallelle institutioner" som for eksempel paramilitære grupper og civilklædte efterretningsagenter. Efterretningstjenesterne driver ulovlige hemmelige fængsler og afhøringscentre.

Ahadinejads regering er domineret af tidligere medlemmer af sikkerheds- og efterretnings-tjenesterne, hvoraf nogle angiveligt har været involveret i nogle af de mest alvorlige menneskerettighedskrænkelser i Iran siden revolutionen i 1979. Der er ingen mekanisme til overvågning af menneskerettighedskrænkelser foretaget af regeringsmyndigheder. På trods af at utallige vidnesbyrd fra tidligere fængslede og tilbageholdte og omfattende beviser eksempelvis implicerer Statsanklageren i Teheran i nogle af de værste sager vedrørende menneskerettighedskrænkelser, er han hidtil ikke blevet holdt ansvarlig for sin rolle heri.

Ansvar for den interne sikkerhed i Iran er delt mellem forskellige ministerier og organisationer. De organer, som oftest nævnes i asylansøgninger, skal her fremhæves.

3.2.1 Revolutionsgardisterne – Pasdaran

Revolutionsgardisterne er hovedansvarlige for Irans interne sikkerhed. Revolutionsgardisterne står ikke tilbage for at komme med politiske udtalelser, således har lederen flere gange advaret reformisterne mod deres bestræbelser.

3.2.2 Basij

Basij er en paramilitær frivillig styrke under revolutionsgardisternes kontrol. Basij består af frivillige mænd (og få kvinder), der bl.a. overvåger, at befolkningen overholder de islamiske regelsæt. Bl.a. kontrollerer Basij, at kvinder overholder dress-koden, ikke bruger make up eller

færdes offentligt i mandligt selskab, der ikke er tæt familie eller ægtefælle. Basij er også med til at forhindre og opløse demonstrationer.

3.2.3 Ansar-e Hezbollah

Ansar-e Hezbollah (partisaner af guds parti) består af religiøse personer, der ser sig selv som bevarere af islam. De har været ansvarlige for at chikanere kritikere, har ødelagt boghandlere og afbrudt møder. Gruppen skal ses som de konservatives forlængede arm.

3.3 Retssystemet

Retssystemet er ikke uafhængigt af myndighederne og er under religiøs indflydelse. Retssystemet anvendes som en bremse for reformer og friheder.

Der findes flere forskellige domstole inden for det iranske retssystem, og ingen af dem lever på nogen måde op til internationale minimumsstandarde. Særligt er Revolutionsdomstolene kendt for manglende overholdelse af internationale standarder. Revolutionsdomstolene behandler blandt andet sager om politiske forbrydelser, national sikkerhed og narkokriminalitet. Arrestation af politiske opponenter eller medlemmer af minoriteter sker ofte uden retskendelse eller uden, at der rejses sigtelse. Stik imod lovgivningen foregår retssager ofte for lukkede døre, uden at den sigtede får adgang til en advokat. Der rapporteres om hemmelige og summariske retssager samt hemmelige fængsler, der ligger uden for National Prison Office's (NPOs) kontrol. Her trues og tortureres politiske fanger ustraffet af ikke-statskontrollerede, såkaldte "parallelle", efterretningstjenester.

Sharia har altid forrang for anden lovgivning, uanset hvad sagen drejer sig om. Såfremt den vedtagne lovgivning ikke foreskriver, hvordan et givent spørgsmål skal vurderes, skal dommerne gøre brug af "egen viden" i forhold til lovfortolkning, bevisvurdering og strafudmåling. Dommerens "egen viden" betyder kort sagt, at dommeren er sikker på, at en forbrydelse er blevet begået. Der stilles ikke andre krav end dommerens "vished". Denne udstrakte selvstændighed i skønsudøvelsen medfører stor uforudsigelighed og udgør et væsentligt retssikkerhedsproblem.

Den iranske straffelov baserer sig på en bestemt fortolkning af sharia-lovgivningen og foreskriver piskeslag, stening, amputation og dødsstraf for en lang række sociale og politiske lovovertrædelser. Lederen af det iranske retsvæsen, Ayatollah Mahmoud Shahroudi, udtalte i juni 2008, at piskeslag er en mere effektiv form for straf end fængsling. Ifølge Shahroudi bør domstolene gøre mere brug af offentlig afstraffelse ved piskeslag frem for fængselsstraffe.

Den iranske straffelov foreskriver, at såfremt en person idømmes forskellige straffe, skal effektueringen heraf foregå således, at det er muligt at udføre alle de idømte straffe. Således vil en person idømt piskeslag og dødsstraf ved stening først skulle piskes og derefter stenes.

3.4 Tortur

Uagtet at tortur i henhold til forfatningen er forbudt, findes et stort antal rapporter om, at tortur udøves af sikkerhedsmyndighederne og fængselspersonale over for anholdte og fængslede personer. Blandt andet er det kendt, at der i Evin fængslet i Teheran anvendes tortur mod politiske modstandere samt langvarig isolationsfængsling.

3.5 Dødsstraf

Der er i Iran dødsstraf for bl.a. mord, narkotikakriminalitet, røveri, utroskab, homoseksualitet, og samleje mellem en ikke-muslimsk mand og en muslimsk kvinde. Dødsstraf bliver rutinemæssigt eksekveret. Angiveligt er en del af dem, der henrettes for f.eks. narkokriminalitet, reelt politiske dissidenter.

I 2002 udstedte retssystemet et midlertidigt forbud mod stening ved dom. Dog var der modsatrettede synspunkter blandt de højtstående religiøse, hvor mange udelukkede alternativer til stening for bestemte forbrydelser. I følge Amnesty International fortsætter de iranske domstole med at idømme dødsstraf ved stening. I 2006 blev to personer stenet til døde, og i 2007 blev en person rapporteret stenet til døde. Mindst ni kvinder og to mænd afventer henrettelse ved stening.

Iran anvender også dødsstraf over for børn under 18 år, til trods for at lederen af Irans retsvæsen, Ayatollah Mahmoud Shahroudi, i 2003 udstedte et forbud mod at dømme mindreårige til døden. Ifølge Amnesty International er mindst syv personer, der var mindreårige på gerningstidspunktet, henrettet i 2007, og mindst 75 mindreårige afventer henrettelse. Ifølge Human Rights Watch blev to mindreårige henrettet i 2007.

Amnesty International registrerede en markant stigning i antallet af henrettelser i 2007. Tallet steg fra 177 henrettelser i 2006 til 335 i 2008. Det reelle tal formodes at være højere. En del henrettelser blev udført ved offentlig hængning.

3.6 Religiøse mindretal

US State Department rapporterede i september 2008, at religionsfriheden det forgangne år var blevet yderligere begrænset i Iran, specielt for Baha'ier, sufi-muslimer, evangelister og jøder.

98 % af den iranske befolkning er muslimer, heraf er ca. 89 % shia-muslimer og 9 % sunni-muslimer.

Ifølge den iranske forfatning er islam den officielle statsreligion, og de eneste andre anerkendte trossamfund er jøder, kristne og zoroaster. Medlemmer af disse trossamfund er garanteret pladser i parlamentet. Anerkendelsen betyder endvidere, at disse trossamfund har kunnet oprette deres egne skoler og organisationer. Lederne af skolerne skal imidlertid være muslimer. Der har ligeledes været tilfælde, hvor det at undervise eller prædike på farsi har medført chikane og arrestationer, fordi farsi forstås af den bredere befolkning, og prædikener og undervisning derfor kan karakteriseres som mission.

Muslimske mænd kan indgå ægteskab med ikke-muslimske kvinder, hvorimod et ægteskab mellem en muslimsk kvinde og en ikke-muslimsk mand ikke anerkendes.

Medlemmer af religiøse mindretal oplever statslig sanktioneret diskrimination på en række områder blandt andet med hensyn til adgang til uddannelse, bolig og beskæftigelse, ligesom vilkårlige overgreb på religiøse minoriteter, chikane, konfiskation af ejendom samt længerevarende tilbageholdelser uden rettergang forekommer.

I retssystemet diskrimineres ligeledes mod de religiøse mindretal, således at ikke-muslimer modtager lavere erstatninger og hårdere straffe. Guardian Council har godkendt et forslag om regulering af blodpenge, således at størrelsen på beløbet af blodpenge betalt af gerningsmanden for drab eller overgreb på en ikke-muslim nu skulle være det samme, som hvis ofret er en muslim. Ændringen vedrører dog hverken medlemmer af Baha'i-samfundet eller kvinder. Fælles for de anerkendte minoritetsreligioner er endvidere, at det er forbudt at missionere og forsøge at hverve muslimer som medlemmer.

De, der vælger at praktisere deres religion meget offentligt, f.eks. ved at missionere, risikerer forfølgelse. Ifølge Christian Solidarity Worldwide (CSW) er forfølgelsen af konvertitter taget til siden 2005. CSW rapporterer, at kristne af muslimsk baggrund arresteres og tilbageholdes i isolation, uden at juridiske forskrifter overholdes, samt at de under afhøringer trues med at blive anklaget for frafald (apostasi) eller landsforræderi, såfremt de ikke afsværges sig den kristne tro. Sådanne forhold kan straffes med henrettelse.

3.6.1 Jøder

Der lever mellem 25.000-30.000 jøder i Iran. Jøderne lider under myndighedernes anti-israelske holdning og de radikale muslimers forestilling om, at jøder naturligt støtter zionismen og staten Israel.

Jøder kan få udstedt pas og tilladelse til at rejse udenlands. Ifølge US State Department skulle det nu også være muligt at få udstedt multiple-udrejsetilladelser, som andre borgere normalt får.

Jøder bliver som andre religiøse minoriteter diskrimineret i relation til for eksempel ansættelser og arbejde. Det er dog generelt tilladt religiøse minoriteter at arbejde med mad eller eje egen madforretning. Imidlertid vil de fleste muslimer ikke spise mad, der er tilberedt af jøder, hvilket i praksis betyder, at dette heller ikke er en levevej.

3.6.2 Kristne

Den kristne befolkning i Iran udgør ca. 300.000 personer, hvoraf størstedelen er af armensk oprindelse. Der er ifølge nogle rapporter ca. 10.000-20.000 assyriske kristne. Herudover er der protestantiske trossamfund, herunder evangeliske kirker. Der er mellem 5.000 og 10.000 mandæere (der af myndighederne, men ikke af sig selv, betragtes som kristne). Myndighederne har vist sig meget tolerante over for den armenske kirke, da der prædikes på armensk, og den derfor ikke bliver anset som missionerende over for muslimer. Derimod har de evangeliske kristne gennem de senere år været fulgt tæt af myndighederne, fordi der her prædikes og undervises på farsi. Myndighedernes reaktion har været lukning af kirker samt arrestationer af specielt konvertitter. Der har tillige i stigende grad været tale om chikane for eksempel i form af registrering af kirkegængere uden for kirker og krav om forevisning af identifikationspapirer.

3.6.3 Zoroaster

Zoroaster accepterer traditionelt ikke konvertering og missionerer derfor ikke. Zoroaster taler deres eget sprog gabri. Bortset fra en enkelt Reuter rapport er der, ifølge UK Home Office, ikke rapporteret om myndighedschikane mod zoroaster i de seneste år. Dog rapporterer US State Department i september 2006, at zoroasterne har været forhindret i at sammenkalde til

et Spiritual Assembly, af frygt for at myndighederne tager modforholdsregler. Ligeledes rapporteres om diskrimination i relation til arbejde og uddannelse.

3.6.4 Baha'i

Baha'i-samfundet startede som en reformistisk del af shia-islam i 1800-tallet. Det er ikke anerkendt i Iran, men betragtes som en politisk, kontrarevolutionær sekt. Medlemmer af samfundet, som er den største ikke-islamiske minoritet med ca. 300.000-350.000 medlemmer, opfattes som apostater (frafaldne) og har ikke samme civile rettigheder i samfundet som andre borgere. Først i februar 2000, hvor det blev muligt at registrere ægteskaber uden at skulle oplyse sin religion, blev det muligt for medlemmer af baha'i-samfundet at få anerkendt deres ægteskaber. De har generelt ikke mulighed for at få udstedt hverken identifikationspapirer eller pas. Selv om det i det seneste par år skulle være blevet lettere at få pas oplever nogle medlemmer, at deres pas konfiskeres, når de forsøger at udrejse af Iran.

Ifølge det iranske justitsministerium er det kun tilladt medlemmer af baha'i-samfundet at indmelde sig i skoler, hvis de ikke identificerer sig som medlemmer af baha'i-samfundet. Der er rapporter om forsøg på at konvertere baha'iers børn til islam. I 2006 blev regeringens forbud mod at lade medlemmer af baha'i samfundet indmelde sig på landets universiteter midlertidigt suspenderet, og 200 baha'i-studenter fik lov til at indmelde sig på universitetet uden at skulle erklære, at de var muslimer. Da deres religiøse baggrund kom frem, blev de fleste af de 200 baha'i-studenter dog bortvist fra universitetet, og det er igen blevet forbudt for medlemmer af baha'i-samfundet at studere ved et universitet.

Medlemmer af baha'i-samfundet udsættes for vilkårlige og systematiske menneskerettighedskrænkelser. Ifølge loven er baha'i blod "mobah", hvilket betyder, at det kan flyde uden straf. Der findes løbende rapporter om dødsdomme og tilfældige arrestationer af medlemmerne. Ifølge US State Department er der i perioden juli 2007 til maj 2008 blevet arresteret mindst 41 medlemmer af baha'i-samfundet, heraf var mindst 12 medlemmer fortsat tilbageholdt i marts 2008. Tilbageholdte medlemmer løslades som regel hurtigt, dog oftest kun efter betaling af store bøder eller kaution. Imidlertid droppes anklagerne for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om statsfjendtlige aktiviteter eller spredning af falske påstande kun sjældent, og folk lever under konstant frygt for at blive arresteret igen. Derudover er der siden 1979 konfiskeret et stort antal ejendomme og religiøse skrifter. Baha'i udsættes ligeledes ofte for afskedigelser fra jobs. Medlemmer af baha'i-samfundet har for så vidt adgang til retssystemet, men dommene går dem stort set altid imod.

3.6.5 Sufier

Sufismen er en mystisk tradition af islam, der i forskellige varianter lægger specielt stor vægt på åndelighed i trosudøvelsen. Man mener, at den stammer fra det 8. århundrede. Sufier er traditionelt meget filosofisk og internationalt orienteret. Nimatullahi Sufisme er en traditionel orden (med forskellige undergrupperinger) inden for sufismen, der udsprang i Iran i 1400-tallet. Indtil revolutionen i 1979 boede størstedelen af denne ordens medlemmer i Iran.

Der udtrykkes blandt observatører stor bekymring over den stigende chikane og undertrykkelse af deres muligheder for religionsudøvelse, der er sket i forlængelse af regeringens stigende intolerance over for sufierne. Ifølge UK Home Office rapporterer observatører, at der er tale om et crack-down på sufierne af en karakter og størrelse, der ikke tidligere er set i den islami-

ske republik. Lov og praksis af betydning for sufier er ambivalent. Prominente sufi-ledere chikaneres konstant af efterretnings- og sikkerhedstjenesten. I februar 2006 blev flere end 1.000 sufier arresteret, angiveligt under brug af overdreven magtanvendelse, under en tilsyneladende fredelig demonstration i Qom i forbindelse med myndighedernes forsøg på at lukke et tilbedelsessted. De fleste blev løsladt hurtigt, men 52 blev ifølge Amnesty International idømt 1 års fængsel, piskeslag og bøder. I november 2007 kom det til sammenstød mellem sufier og myndighederne, da sufier angreb en moske, hvorfra et gejstligt medlem havde erklæret sufisme for ulovlig. Som følge af sammenstødet blev flere end 80 personer såret, og flere end 100 blev arresteret.

3.6.6 Konvertitter

For mænd er der dødsstraf for at konvertere fra islam til en anden religion, mens dette for kvinder straffes med livsvarigt fængsel. Hvorledes dette praktiseres er vanskeligt at få oplysninger om. I de første år efter at den islamiske republik blev oprettet, blev henrettelser eksekveret, men de senere år har myndighederne ikke i samme omfang efterstræbt konvertitter. I løbet af 2007 er der tilsyneladende ikke anvendt dødsstraf i forbindelse med konvertering.

Dog er der ifølge Christian Solidarity Worldwide sket en forværring af forholdene for konvertitter siden 2005. Det rapporteres, at der forekommer vilkårlige tilbageholdelser og fysiske overgreb samt udenretslige henrettelser, og at konvertitter nægtes tilladelse til at forlade Iran.

I februar 2008 blev der fremsat forslag til ændring af straffeloven, således at frafald (apostasi) fra islam skal straffes med døden. Dødsstraffe for frafald eller konvertering er hidtil afsagt på baggrund af fortolkning af sharia-lov og har aldrig før været fastsat i lovgivningen. EU har givet udtryk for stærk bekymring over, at det iranske parlament nu er i færd med at behandle lovudkastet, der allerede har været igennem første behandling i parlamentet, hvor det blev vedtaget med 196 stemmer for, syv imod og to blanke stemmer.

3.7 Etniske minoriteter

På trods af, at alle personer af enhver etnisk oprindelse ifølge den iranske forfatning har lige rettigheder, er diskrimination af etniske minoriteter hyppigt forekommende. Særligt diskrimineres over for andre sprog end farsi i uddannelsessystemet og i medierne, ligesom der, ifølge en FN Special Rapporteur vedrørende adequate housing, sker diskrimination over for etniske og religiøse minoriteter i relation til fordeling af ressourcer, adgang til og kvalitet af boliger, vand og sanitære forhold. Ligeledes sker der uforholdsmæssig stor ekspropriation af minoriteters ejendom.

De største minoriteter er azerier og kurdere. Derudover findes et antal arabere, baluchis, lur og turkmenere.

3.7.1 Azerier

Aserbajdsjanere i Iran kaldes azerier og udgør den største minoritet i landet med ca. 17 millioner medlemmer. Azerier har deres eget sprog, som er i familie med tyrkisk. Azerier har stor bevidsthed om deres baggrund, men der er kun i meget lille omfang tale om et ønske om uafhængighed eller sammenlægning med Aserbajdsjan. Azerier er shia-muslimer og generelt velintegrerede. Ifølge US Departement of State rapport fra 2007 klager azerier over, at de

udsættes for etnisk diskrimination. Adskillige azerier sidder fængslet for at have talt for kulturelle og sproglige rettigheder for azerier. Ifølge Amnesty International blev hundredvis af fredeligt demonstrerende azerier anholdt i forbindelse med den internationale Modersmålsdag d. 21. februar 2008.

3.7.2 Kurdere

Ifølge Human Rights Watch er der ca. 5 millioner kurdere i Iran, mens Amnesty International anslår antallet til at være ca. 12 millioner. Kurderne i Iran bor for størstedelens vedkommende i den nordvestlige del af landet i provinsen Kurdistan. Kurdere oplever i vidt omfang diskrimination. De iranske myndigheder slår meget hårdt ned på kurdiske løsrivelsestiltag, særligt over for medlemmer af organisationerne Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI) og Komala. Mange kurdere er dog velintegrerede i det iranske samfund.

I løbet af sommeren 2005 skød og dræbte de iranske myndigheder den kurdiske aktivist Shivan Qaderi og to andre. Under den efterfølgende demonstration med deltagelse af tusinder af kurdere skød sikkerhedsstyrkerne ind i menneskemængden, hvorved mange blev dræbt eller såret. Sikkerhedsstyrkerne foretog herefter massearrestationer og -tilbageholdelser af demonstrationsdeltagere.

Ifølge Amnesty International blev Mohammad Sadiq Kabudvand, der er leder af Human Rights Organization of Kurdistan (HROK) og redaktør for en bandlyst kurdisk avis, idømt 11 års fængsel efter en retssag for lukkede døre ved Revolutionsdomstolen i Teheran. Han blev dømt for at have "handlet mod statens sikkerhed ved at have stiftet HROK" samt "propaganda mod systemet".

3.7.3 Arabere

Arabere i Iran udgør mellem 2 og 4 millioner. De bor i det sydvestlige Iran, hovedsagligt i den krigshærgede og minerede Khuzestan provins, der grænser op til Irak. Til trods for diskrimination og undertrykkelse i Iran støttede den arabiske befolkning i Khuzestan Iran i krigen mod Irak.

Over en årrække er 200.000-250.000 arabere rapporteret tvangsforflyttet fra deres landsbyer uden passende kompensation på grund af store udviklingsprojekter i Khuzestan. I april 2005 forårsagede rygter om, at de iranske myndigheder havde yderligere planer om at tvangsflytte landets arabiske befolkning store demonstrationer, hvor mindst 54 personer blev dræbt, da myndighederne greb ind. Hundredvis blev arresteret og flere rapporteret tortureret.

Amnesty International rapporterer, at hundredvis af arabere er blevet arresteret siden valget af Ahmadinejad og mange frygtes tortureret eller mishandlet. Fængslerne i Khuzestan er overfyldte på grund af de mange fængslinger. Børn så unge som 12 år rapporteres fængslet sammen med voksne. Kvinder, med eller uden børn, herunder gravide, rapporteres ligeledes tilbageholdt i længere perioder uden adgang til retshjælp eller rettergang.

Bombeeksplosioner i henholdsvis juni og oktober 2005, eksplosioner ved olieanlæg i september og oktober 2005 og yderligere bombninger i januar 2006 blev ligeledes efterfulgt af massearrestationer, rapporter om tortur og henrettelser. Som følge af bombningerne er mindst 11

personer blevet henrettet på grundlag af hemmelige og unfair rettergange og mindst 17 personer afventer henrettelse.

3.7.4 Baluchier

Etniske baluchier, der udgør ca. 2 millioner, bor i den fattigste del af Iran, Sistan-Baluchistan provinsen, der ligger i den sydøstlige del af landet på grænsen til Pakistan. Baluchier er for størstedelens vedkommende sunni-muslimer og udsættes for både etnisk og religiøst funderet diskrimination.

I februar 2007 angreb en bevæbnet gruppe baluchier, der kalder sig Jondallah (Iranian People's Resistance Movement), iranske myndighedspersoner. De bombede blandt andet en bus med Revolutionsgardister, hvoraf mindst 14 blev dræbt. Mange baluchier blev anholdt i dagene efter angrebet, og ifølge Amnesty International er mindst 50 etniske baluchier blevet henrettet som følge af bombningen i februar, mange efter at have "tilstået" på tv. "Tilståelserne" er ifølge kilder muligvis et resultat af omfattende tortur. Blandt de henrettede er en 17-årig dreng, og andre som muligvis blot har været i familie med personer, der var mistænkt for at have deltaget i angrebet.

3.8 Ytrings- og pressefrihed

Der er i princippet ytrings- og pressefrihed i Iran, med mindre udøvelsen af disse rettigheder er i modstrid med islamiske principper eller folkelige rettigheder. Det sidste betyder i praksis, at friheden er pålagt restriktioner af myndighederne. Generelt er pressefriheden ifølge flere kilder blevet stadigt forværret de senere år.

Den forsigtigt begyndende liberalisering af det iranske samfund skabte i slutningen af 90'erne en øget samfundsdebat i medierne. I begyndelsen af Khatamis præsidentperiode i 1997 blev restriktionerne over for pressen lempet, men siden Ahmadinejad kom til magten er mere end 570 publikationer blevet lukket af myndighederne ifølge en rapport fra Freedom House. Derudover er redaktører, skribenter, journalister og menneskerettighedsforkæmpere blevet afhørt, vilkårligt arresteret, tortureret og dømt. Dette ses som et væsentligt tilbageskridt for de reformvenlige. Målgruppen for overgrebene har været personer og medier, som har sat spørgsmålstegn ved de grundlæggende principper for den islamiske stat. Alle aviser overvåges og censureres, og kulturministeriet skal godkende alle iranske bøger, inden de må trykkes og alle udenlandske bøger, inden de må distribueres i Iran. Reporters without Borders har beskrevet Iran som "the Middle East's biggest prison for journalists and bloggers..." og rapporterede om retsforfølgelse af mindst 50 journalister i 2007.

Udenlandsk tv via satellit udgør for et betydeligt, men ukendt, antal iranere en vigtig kilde til nyheder og information, selvom parabolantenner har været forbudt siden 1994. I juni 2006 annonceredes et crackdown som fortsætter, og ifølge flere kilder er tusindvis af paraboler siden blevet konfiskeret. Internettet er for mange iranske brugere ligeledes et vigtigt medium for formidling af emner, der ellers ikke kan diskuteres frit. Ifølge Reporters without Borders bruger ca. 7,2 millioner iranere internettet, og der findes omkring 400.000 weblogs på farsi. Mange hjemmesider blokeres af de iranske myndigheder, og deres bagmænd chikaneres og tilbageholdes. Ifølge Amnesty International oplyste det regeringsejede Information Technology Company, at 10 millioner websites filtreres af myndighederne. I oktober 2006 udstedtes et regulativ, der begrænsede private brugeres online-hastighed til 128 kbit/sek. I november 2006 rap-

porteredes det, at alle websites, der havde noget med Iran at gøre, skulle registreres inden for to måneder. Det er imidlertid sværere for de iranske myndigheder at spore udenlandske weblogs, og det har tilsyneladende fået myndighederne til at overveje at lave et nationalt intranet afskåret fra omverdenen, således at alle internet-aktiviteter vil kunne overvåges.

3.9 Menneskerettighedsforkæmpere

Menneskerettighedsforkæmpere i Iran udsættes for alvorlige begrænsninger i deres arbejde. Som ovenfor nævnt er ytringsfriheden stærkt begrænset. Det samme gælder organisationsfriheden. Mange menneskerettighedsforkæmpere udsættes for chikane, angreb, arrestationer, fængsling og tortur. Mange har rejseforbud, hvilket hindrer dem i at rejse til udlandet. Det er meget kompliceret at registrere en NGO, og registrering nægtes ofte, hvilket indebærer risiko for lukning. I august 2006 blev et ledende menneskerettighedsinstitut, Centre for the Defence of Human Rights (CDHR) bandlyst og medlemmerne truet med arrestation, skulle de fortsætte deres arbejde. Kun få tør modtage økonomisk støtte fra udlandet, og ifølge Amnesty International er der forlydender om, at den iranske indenrigsminister har lavet en liste over NGO'er, der angiveligt har modtaget finansiel støtte fra "problematic internal and external sources". Ligeledes forlyder det, ifølge Amnesty International, at indenrigsministeren forbereder tiltag, der skal begrænse disse organisationers aktiviteter.

3.10 Kvinder

Det fremgår af den iranske forfatning, at kvinder og mænd har lige rettigheder, men dele af den iranske lovgivning indeholder bestemmelser, som diskriminerer kvinder, ligesom kvinder udsættes for social diskrimination.

Diskriminationerne er lovfæstet i anliggender vedrørende eksempelvis familierettigheder og ejendomsrettigheder. Det er ligeledes særdeles vanskeligt for kvinder at få retsbeskyttelse. Kvinders vidneudsagn tæller det halve af en mands, og det er derfor vanskeligt for en kvinde at føre bevis.

Udstedelse af pas til kvinder samt tilladelse til at rejse ud af Iran kræver ægtemandens tilladelse.

Kvinder har pligt til på offentlige steder at bære den særlige klædedragt hijab, have håret dækket og ansigtet fri for make-up. Tøjet må ikke afsløre kropsformer og tørklæderne ikke være farverige. Overtrædelse straffes med advarsel, bøde, op til 74 piskeslag eller tre måneders fængsel. Håndhævelsen af disse påbud har varieret over tid og forekommer i høj grad at være vilkårlig. Efter sejren ved parlamentsvalget i 2004 proklamerede de konservative, at "social korruption" ikke længere ville blive tolereret, og i juli samme år foretog det "moraliske politi" flere razziaer mod kvinder. Ifølge US State Department har myndighederne i løbet af 2007 advaret flere end 527.000 og arresteret godt 20.000 personer for "uislamisk" påklædning.

På den internationale kvindedag, den 8. marts 2006, samledes ca. 1.000 kvinder i Studenterparken (Daneshjoo) for at fejre den internationale kvindedag. Forsamlingen blev imidlertid opløst af politiet, der dels forinden havde fotograferet deltagerne, dels optrådte meget voldeligt mod kvinderne og blandt andet slog og sparkede en 70-årig kendt, næsten blind, feministisk poet. Journalister blev tilbageholdt og deres kameraer konfiskeret. I forbindelse med retssa-

gen for 4 af deltagerne blev der d. 4. marts 2007 afholdt fredelig demonstration foran retsbygningen, hvor 26 kvinder blev anholdt.

Vold mod kvinder i hjemmet er særdeles udbredt, og politiet er meget tilbageholdende med at involvere sig i disse sager, endsige rejse tiltale mod voldelige ægtefæller eller andre familiedlemmer. I disse sager er det anerkendt at anvende blodpenge som kompensation, for så vidt angår kvinder dog kun det halve beløb i forhold til, hvis ofret havde været en mand.

Voldtægt er ulovligt men udbredt og straffes sjældent. Kvinder, der anmelder voldtægt, risikerer tilbageholdelse og anklager om utroskab. Ifølge Amnesty International undersøger myndighederne sjældent anklager om voldtægt, mord eller selvmord, når ofret er en kvinde. I de få tilfælde, hvor en voldtægtsforbryder retsforfølges, bliver han ofte frifundet eller idømmes en uforholdsmæssig mild straf.

3.11 Æresdrab

Æresdrab sker oftest blandt arabiske, kurdiske og azeri minoriteter i Iran. Ifølge UNHCR foreligger der AFP (Agence France-Presse) rapporter om, at mindst 40 kvinder fra Khuzestan blev dræbt af deres familier over en periode på to måneder i 2003. Der var ikke rapporter om adgang til statslig beskyttelse i denne type sager.

Ifølge en rapport fra Amnesty International er der flere yngre kvinder end mænd, der begår eller forsøger at begå selvmord i de kurdiske områder af Iran. Selvmordsforsøgene foregår ofte ved selvbrænding med petroleum og er i mange tilfælde kamuflage for æresdrab.

3.12 Utroskab

Der er som ovenfor nævnt dødsstraf for utroskab. Reglerne om bevis er meget strenge i disse sager og kræver enten parternes tilståelse, fire mandlige vidner eller tre mandlige vidner og to kvindelige vidner. En mand, der griber sin kone i utroskab, kan uden risiko for straf slå hende og hendes partner ihjel. En kvinde har ikke samme rettighed.

3.13 Homoseksuelle

Homoseksualitet er i stigende grad socialt accepteret. Således findes der rundt om i landet særlige steder, som er kendte samlingspunkter for homoseksuelle. Homoseksualitet praktiseres imidlertid oftest meget diskret.

Det er ifølge straffelovgivningen muligt at idømme dødsstraf for homoseksualitet. Det er dog vanskeligt at få sikre oplysninger om, hvordan reglerne praktiseres. Gennem flere år har det været den almindelige opfattelse, at myndighederne tilsyneladende ikke er opsøgende i forhold til at identificere og retsforfølge homoseksuelle, i al fald ikke så længe det praktiseres bag lukkede døre. Indtil 2004 oplyste de fleste kilder, at der ikke var rapporter om henrettelser, retsforfølgelse og domfældelse i sager om homoseksualitet, og at straffen i denne type sager derfor sandsynligvis havde været piskeslag indtil da.

I 2005 rapporterede flere kilder derimod om en række straffesager mod homoseksuelle, der blev dømt til døden ved hængning. De seneste sager med dødsstraf var knyttet til voldtægt, men de fleste observatører gav udtryk for, at den officielle terminologi, det iranske systems syn på gengældelse, som en form for islamisk straf, samt landets meget dårlige generalieblad

på menneskerettighedsområdet gør det yderst vanskeligt at fastslå den sande karakter af en påstået kriminel handling.

Special Protection Division blev oprettet af præsidenten i slutningen af 2005 med henblik på at kontrollere alle steder, hvor folk mødes, i tilfælde af "moralsk kriminalitet". Hvilken betydning Special Protection Division har for udviklingen inden for dette område er endnu uklart.

3.14 Politisk opposition

Åben opposition mod den islamiske stat er ikke tilladt. Medlemmer af organisationer, som er imod styret, risikerer henrettelse eller fængselsstraffe. I en del af sådanne tilfælde vil de formelle anklager ifølge kilder imidlertid ofte lyde på narkosmugling eller lignende. Nogle organisationers aktiviteter er derfor stort set udøvet i eksil. Organisationer som Tudeh, Iran Paad, Fedayin Khalq og Darafesh Kaviani er rapporteret til at have ingen eller meget begrænsede aktiviteter i Iran. Mojahedin-e Khalq Organisation (MEK/MKO), Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI), Komala og Kurdistan Independent Life Party (PJAK) er de mest aktive organisationer og skal fremhæves her.

3.14.1 Mojahedin-e Khalq Organisation – MEK/MKO

Mojahedin-e Khalq bliver af myndighederne anset for at være en terroristorganisation. Mojahedin-e Khalq oplyses at være en af de mest aktive militante modstandsgrupper i Iran. Samtidig har der ikke været rapporteret om dødsfald i forbindelse med kampe mellem Mojahedin-e Khalq og regeringsstyrker i de seneste år. Organisationen har tidligere udøvet sine væsentligste aktiviteter fra Irak, men blev i forbindelse med invasionen af Irak i 2003 afvæbnet. Efterfølgende annoncerede den iranske regering, at man ville tilbyde amnesti til menige medlemmer af Mojahedin-e Khalq og siden 2005 er mere end 250 medlemmer af Mojahedin-e Khalq vendt tilbage til Iran under Internationale Røde Kors' auspicer. Lavt rangerende medlemmer kan tilsyneladende returnere til Iran uden at opleve problemer, men der er ifølge UK Home Office også beviser for, at antallet af henrettelser er steget drastisk siden valget af Ahmadinejad i 2005. En af de henrettelser, der er sket i 2006, er den af Hojat Zamanis, der var medlem af Mojahedin Khalq – en henrettelse, som skete efter en rettergang, der ikke opfyldte internationale standarder.

3.14.2 Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI)

KDPI har sit hovedkvarter i den kurdisk kontrollerede del af Irak. Formålet med organisationen er at skabe kulturel og lokal autonomi. Myndighederne slår meget hårdt ned på organisationens ledere og militante medlemmer, og der foreligger rapporter om udenretslige henrettelser og tilbageholdelser. Ifølge KDPI er adskillige af dets medlemmer blevet henrettet gennem de seneste år.

3.14.3 Komala

Komala er et kurdisk parti, der startede som en del af det iranske kommunistiske parti. Organisationens formål er at skabe demokrati og autonomi for den kurdiske befolkning. Myndighederne slår hårdt ned på Komala aktivister, og i 2003 blev to politiske aktivister med tilknytning til Komala henrettet.

3.14.4 Kurdistan Independent Life Party (PJAK)

PJAK, der er den iranske afdeling af PKK, er en militant kurdisk bevægelse, der kæmper for selvstyre og større rettigheder til kurderne blandt andet ved væbnede angreb mod de iranske myndigheder. Ifølge et tyrkisk nyhedsbureau dræbte PJAK mere end 120 iranske soldater i 2005. I april 2006 dræbte PJAK 24 iranske soldater som gengældelse for drabene på 10 kurdere ved en demonstration i Maku. Syv medlemmer af PJAK er efterfølgende blevet anholdt.

3.14.5 Studenterdemonstrationer

Den 8. juli 1999 demonstrerede studenter fredeligt i Teheran på grund af myndighedernes indskrænkninger i ytringsfriheden, særligt på grund af lukningen af avisen "Salam". Politiet og andre sikkerhedsstyrker slog overdrevent hårdt ned over for disse demonstrationer, hvilket resulterede i fire døde og 300 sårede, mens ca. 400 blev arresteret. Præsidenten ønskede efterfølgende at stille de ansvarlige myndighedspersoner til regnskab, og tiltale blev rejst mod flere personer, men ingen ledende myndighedspersoner blev dømt.

Af de studenter, som blev arresteret, blev mange løsladt inden for et par måneder uden dog på noget tidspunkt at være blevet sigtet eller stillet for en dommer. Et antal på ca. 100 forblev imidlertid længere i fængsel, og enkelte er blevet idømt dødsstraf ved, hvad der rapporteres som meget unfair rettergange.

Siden de konservative kom til magten i 2005, har de iranske myndigheder slået hårdere ned på systemkritikere ved landets universiteter. Overvågningen er taget til, og det samme er antallet af angivere, som fortæller myndighederne om deres politiske medstudenter. Der har ifølge kilder været adskillige studenterdemonstrationer i 2007, hvor demonstranter efterfølgende er blevet anholdt og bortvist fra universiteterne. Efter en demonstration under præsident Ahmadinejads besøg på Teherans Polytekniske Universitet i oktober 2007, blev 40 studerende arresteret. Ifølge rapporter udsættes demonstrerende studenter for længerevarende isolationsfængsling, manglende retsbeskyttelse, tortur samt trusler mod eget og familiemedlemmers liv.

4 Dansk asylpraksis

I perioden 1. august 2007 til 10. november 2008 har Flygtningenævnet afgjort 32 sager og meddelt opholdstilladelse i 11 sager (5 K-status og 6 B-status). Nævnet omgjorde således 34 % af Udlændingeservices afslag.

De iranske asylansøgers asylmotiver er meget forskellige. Således spænder motiverne bredt over hele spektret af flygtningebegrebet.

De sager hvori Flygtningenævnet har meddelt asyl kan i grove træk inddeles i nedenstående kategorier.

4.1 Politisk aktivitet

Et antal sager har omhandlet politisk aktivitet. Flygtningenævnet har meddelt asyl til ansøgere, der er kommet i de iranske myndigheders søgelys, enten som følge af deres politiske aktivite-

ter i opposition til styret, deres ven- eller slægtskab med personer, der er politisk aktive, eller fordi myndighederne er af den opfattelse, at de er modstandere af styret.

Flygtningenævnet meddelte K-status til en ansøger, der havde sympatiseret med Cherik-hayeh Fadaeyeh Khalgheh, en kommunistisk organisation, der arbejder mod det religiøse styre i Iran. Ansøger var blevet nægtet optagelse på universitetet, fordi han ikke havde de rette muslimske holdninger. Han havde deltaget i en studenterbevægelse og havde været anholdt flere gange, hvor han blev afhørt og udsat for grov tortur. I forbindelse med ansøgers værnepligt fra 1995 til 1997 forsøgte han at desertere og blev derfor fængslet og udsat for tortur. I 2002 var ansøger ansat i en bank, hvor han af en indflydelsesrig person blev forsøgt presset til at medvirke til bedrageri. Ansøger havde imidlertid fortalt om forholdet til en lokal avis og var herefter flygtet ud af landet. Ansøger havde fået afslag på asyl i Norge i 2005 og var derefter rejst tilbage til Iran, hvor han blev anholdt i lufthavnen i Teheran. Ansøger var i første omgang tilbageholdt i tre dage. Han blev løsladt mod kaution, men blev anholdt igen efter 14 dage. Ansøger var tilbageholdt i tre måneder, hvor han blev afhørt og udsat for så grov tortur, at han måtte indlægges i 20 dage. Under tortur tilstod ansøger at have været aktiv for organisationen Cherik-hayeh Fadaeyeh Khalgheh. Ansøger blev igen løsladt mod kaution, og da han blev opmærksom på, at myndighederne kort tid efter på ny havde henvendt sig på hans bopæl med en arrestordre, besluttede han sig for at flygte. En torturundersøgelse af ansøger konkluderede, at han meget vel kan have været udsat for tortur. Ansøger havde endvidere fremlagt tilsigelse samt udskrifter fra retsmøder, som hans bror havde modtaget i anledning af den stillede kaution. Disse dokumenter var fremlagt for nævnet og var blevet vurderet ægte.

Et ægtepar blev meddelt K- status, da nævnet ikke kunne afvise, at det var kommet til de iranske myndigheders kendskab, at den mandlige ansøger havde udleveret et omfattende tegningsmateriale om et fængsel under opførelse i Teheran til en organisation med politisk virke. Tegningerne var ansøger kommet i besiddelse af qua sit job som ingeniør. Organisationen, som ansøgerne også leverede andre oplysninger til, gik ind for ligestilling mellem mænd og kvinder, ytringsfrihed, religionsfrihed samt retten til at uddanne sig. Da en overordnet fra organisationen blev anholdt flygtede ansøgerne. Myndighederne havde efterfølgende været på ansørgernes bopæl med en anholdelsesbegæring, og de havde i den forbindelse ransaget ansørgernes bopæl, hvor de havde beslaglagt et arkiv med tegninger over fængslet.

Nævnet meddelte B-status til en mindreårig ansøger, der sammen med sin fætter havde skrevet slogans og uddelt løbesedler for en lærerorganisation på ansøgers gymnasium. Ansøger og hans fætter havde endvidere deltaget i en demonstration mod regimet. Under demonstrationen blev ansøger slået og sparket af en betjent og blev derfor indlagt på et hospital. Efterfølgende modtog ansøgers mor brev fra gymnasiet om, at ansøger ikke skulle møde i skole igen. Mod sin vilje blev ansøger involveret i en skudepisode, idet ansøger en aften var ude at køre i sin bil med fætteren og to venner. Den ene ven skød en betjent, hvorefter ansøger og hans venner flygtede fra stedet i ansøgers bil. Politiet havde efterfølgende forgæves henvendt sig på ansøgers bopæl for at anholde ham. Ansøgers fætter og vennen der havde skudt en betjent er blevet anholdt og har siddet frihedsberøvet i halvandet år. Ansøgers lillebror har været kortvarigt anholdt og er blevet løsladt mod kaution. Det er endvidere indgået i nævnets vurdering, at ansøgers far som følge af sin modstand mod myndighederne har siddet frihedsberøvet og siden er flygtet. Nævnet har fundet at kunne lægge ansøgers forklaringer til grund til trods

for, at en fremlagt tilsigelse og rykker fra domstolen er vurderet til ikke at være kopi af ægte dokumenter.

Nævnet meddelte ligeledes B-status til en ansøger, der var mistænkt for at have samarbejdet med organisationen Jandollah. Ansøger havde deltaget i studenteraktiviteter på universitet, hvor han sammen med to venner havde lavet en dokumentarfilm med politisk sigte. I den forbindelse havde ansøger været frihedsberøvet og udsat for hårdhændet behandling. Ansøger blev idømt 20 piskeslag. Ansøger havde ikke haft andre politiske aktiviteter men havde tre venner, hvoraf den ene blev idømt 25 års fængsel og de to andre er blevet henrettet som følge af deres virke i organisationen Jandollah. De iranske myndigheder mistænkte ansøger for at samarbejde med Jandollah og havde flere gange opsøgt og ransaget familiens bolig efter hans flugt.

4.2 Sur place, medieeksponering

Flygtningenævnet har i perioden januar 2005 til august 2007 meddelt asyl i en række sager som følge af ansøgernes eksponering i Danmark, hvorved det måtte antages, at de iranske myndigheder var blevet bekendt med ansøgernes modstand mod det iranske styre. I en del af sagerne havde ansøgerne været eksponeret i danske medier med fulde navn og billede. I en enkelt sag havde ansøgeren ikke udtalt sig kritisk om det iranske styre, men det kunne imidlertid ikke afvises, at han som følge af omtale i en landsdækkende avis, var blevet eksponeret på en sådan måde, at han ved en tilbagevenden til Iran ville være i risiko for at komme i de iranske myndigheders søgelys.

Siden august 2007 har nævnet behandlet en enkelt sag vedrørende en ansøger, der havde været eksponeret i medierne. Ansøgeren havde medvirket i et TV indslag, hvor hans navn og nationalitet fremgik. Indslaget vedrørte forholdene for afviste asylansøgere i Danmark. Nævnet fandt ikke, at det forhold at de iranske myndigheder måtte være blevet bekendt med, at ansøger har søgt asyl i Danmark, kunne begrunde opholdstilladelse.

4.3 Familiestridigheder

Nævnet meddelte B-status til en kvinde, hvis tidligere ægtefælle var meddelt K-status i Danmark som følge af sine aktiviteter i Iran. Ansøger havde haft konflikter med myndighederne i Iran på grund af sine politiske aktiviteter. Hun havde været medlem af en studenterorganisation, og havde blandt andet skrevet og udtalt sig kritisk om islam. I forbindelse med ægtefællens flugt i 2003, blev ansøger anholdt og fængslet i tre dage. Ansøger blev herefter bortvist fra universitetet og fyret fra sit arbejde. Ansøger blev familiesammenført med ægtefællen i Danmark i 2005. I forbindelse med skilsmisse fra ægtefællen, havde ægtefællen overfor ansøgers familie oplyst, at ansøger havde været ham utro. På baggrund af ansøgers oplysninger om, at hendes bror for år tilbage havde begået æresdrab på ansøgers mor og var blevet frikendt herfor, fandt nævnet, at ansøgers frygt for at lide samme skæbne som moderen, på grund af beskyldningerne om utroskab, var velbegrundet og, at de iranske myndigheder ikke ville kunne forventes at yde hende den fornødne beskyttelse.

En kvindelig ansøger, hvis forældre begge var ansat i militæret, var mod familiens vilje rejst til Danmark for at gifte sig. Ægteskabet blev aldrig indgået, men ansøger boede i en periode sammen med kæresten og havde et seksuelt forhold til ham. Nævnet fandt det sandsynliggjort, at ansøger havde erkendt disse omstændigheder overfor forældrene, og at ansøgers

fader havde videregivet oplysningerne til de iranske myndigheder for at forsvare sin position. Under hensyn til de aktuelt forværrede menneskerettighedsforhold i Iran fandt nævnet det sandsynliggjort, at ansøger ville være i risiko for straf efter de strenge islamiske regler, hvorfor hun blev meddelt B-status.

4.4 Etniske minoriteter/politiske aktiviteter

Der blev meddelt K-status til en etnisk kurder som følge af hans sympatiseren med KDPI. Gennem en person, der var tilknyttet KDPI, havde ansøger modtaget politisk materiale som han havde uddelt. Materialet indeholdt oplysninger om personer, som de iranske myndigheder havde henrettet, politiske beslutninger vedrørende kurderne i Iran samt kurdiske mindedage. Da ansøgers kontaktperson blev anholdt, flygtede ansøger fra byen. Ansøger havde fået at vide, at efterretningstjenesten kort efter ansøgers flugt havde opsøgt hans bopæl for at anholde ham. Ansøger havde fået oplyst, at hans kontaktperson var blevet idømt fire års fængsel for ulovlige politiske aktiviteter, og at den forholdsvis milde dom skyldtes, at kontaktpersonen familie havde betalt bestikkelse.

Nævnet meddelte ligeledes K-status i en anden sag vedrørende en etnisk kurder, der havde sympatiseret med KDPI. Ansøgers opgaver for KDPI bestod i at informere familie og venner om partiet samt uddele løbesedler. Ansøger havde været en del af en gruppe på syv unge kurdiske mænd, der sympatiserede med KDPI. Da to af gruppens medlemmer blev anholdt, valgte ansøger at flygte, da han havde hørt, at de anholdte havde røbet de øvrige gruppemedlemmers navne og gruppens aktiviteter. Myndighederne havde efterfølgende opsøgt ansøgers bopæl to gange og havde udstedt to tilsigelser til ansøger. Tilsigelserne blev ikke søgt ægthedsvurderet af de danske myndigheder.

4.5 Religion

Nævnet meddelte K-status til en ansøger, der var konverteret fra islam til kristendommen. Ansøger havde talt åbent om sin konvertering og havde forsøgt at omvende sine kolleger. Ansøger arbejdede for et statsligt foretagende, og da det kom til hans arbejdsgivers kendskab, at ansøger var konverteret blev han afskediget. I den efterfølgende periode havde ansøger og hans familie modtaget mange telefoniske trusler, og ansøgers bror, der også var konverteret, blev overfaldet og truet på livet af ukendte gerningsmænd. Ansøger og hans bror havde hver modtaget et brev, hvori det fremgik, at der var dokumentation for deres frafald, og at de ville blive straffet i henhold til sharia lovgivning (dødsstraf), såfremt de ikke angrede deres frafald. Kort efter at ansøgers havde forladt familiens bopæl for at flygte fra Iran, havde en myndighedsperson henvendt sig på familiens bopæl med en arrestordre på ansøger. Bopælen blev ransaget og nogle af ansøgers ejendele, heriblandt en computer, Bibelen samt politiske bøger, blev konfiskeret.

Nævnet meddelte B-status i en genoptagelsessag, hvor en kvindelig ansøger var konverteret til kristendommen efter at hun i første omgang var blevet meddelt afslag på opholdstilladelse. Efter konverteringen havde ansøgers herboende søskende lagt afstand til ansøger og de havde fortalt ansøgers familie i Iran om konverteringen. Ansøgers familie anser hende for at være vantro og har fremsat trusler om at dræbe hende, såfremt hun vender tilbage til Iran. Nævnet fandt, at ansøger ville være i en reel trussel for at blive dræbt af sin familie ved en tilbagevenden til Iran og at de iranske myndigheder ikke ville kunne beskytte hende herimod.

I en anden genoptagelsessag meddelte nævnet ligeledes B-status til en mand, der af de iranske myndigheder blev mistænkt for medvirken til tyveri af antikviteter af religiøs karakter samt besiddelse af ulovlig litteratur, heriblandt en oversættelse af De Sataniske Vers. Sagen blev genoptaget, fordi ansøgers advokat havde påpeget en række fejl i forbindelse med den tidligere behandling af sagen, herunder tolkefejl, der bevirkede, at ansøgers forklaring fremstod usandsynlig og konstrueret. Efter ansøgers sammenhængende forklaring på nævnsrådet fandt nævnet at kunne lægge ansøgers forklaring til grund og fandt derfor, at ansøger skulle meddeles opholdstilladelse.

4.6 Praksis i Udlændingesservice

Udlændingesservice har i perioden august 2007 til oktober 2008 behandlet 118 ansøgninger fra iranske asylansøgere efter udlændingelovens § 7. Der blev meddelt opholdstilladelse i 89 sager, hvilket svarer til en anerkendelsesprocent på 75. I 65 sager blev der meddelt K-status og i 24 sager blev der meddelt B-status.

4.7 Udsendelse af afviste asylsøgere

I sager, hvor en ansøger *medvirker* og er i besiddelse af *identitetspapirer*, er der ikke problemer med udrejsen. I sager hvor en ansøger imidlertid *ikke* ønsker at *medvirke* til udrejsen og ikke er i besiddelse af *rejsedokument*, stiller den iranske ambassade krav om, at ansøgeren selv skal underskrive en ansøgning om udstedelse af rejsedokument. I sådanne sager hvor ansøgeren ikke ønsker at medvirke til udrejsen, er det således ikke muligt at udsende ansøgeren.

Rigspolitiet har i et antal sager vedrørende iranske statsborgere anvendt *frihedsberøvelse* for at motivere ansøgere i udsendelsesposition til at samarbejde om udrejsen. I en Østre Landsrets kendelse af 30. september 2004 henviste landsretten til proportionalitetshensynet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra f, da man løslod tre udlændinge, der til trods for længere tids frihedsberøvelse (mere end 12 måneder) ikke lod sig motivere til samarbejde. På denne baggrund løslod Rigspolitiet i september 2005 fem iranske statsborgere, idet disse personer til trods for forholdsvis langvarige frihedsberøvelser ikke lod sig motivere til at medvirke til at tilvejebringe forudsætninger for en frivillig udrejse.

5 Vigtigste kilder

- Rigspolitiet, Status på arbejdet med udsendelse af afviste asylsøgere, august 2008
- Amnesty International Report 2008, maj 2008
- Amnesty International, Iran: Human rights abuses against the Kurdish minority, 2008
- Reporters without Borders, Iran - 2008 Annual Report, februar 2008 (www.rsf.org)
- U. S. Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007, marts 2008
- U. S. Department of State, International Religious Freedom Report 2008, September 2008
- Human Rights Watch, Country Summary - Iran, Januar 2008 (www.hrw.org)
- U. K. Home Office, Iran Country Report – Iran, 15. august 2008
- Udlændingesservice, Rapport fra fact-finding mission til Iran, januar 2005
- International Crisis Group: Middle East Briefing No. 18 – What does Ahmadi-Nejad's Victory Mean?, august 2005

- Saban Center - Event Information: Iran After the Election: A Long-Term Perspective, juni 2005
- [Freedom House, Freedom in the World – Iran \(2008\)](#)
- Christian Solidarity Worldwide, Iran – Religious Freedom Profile, juli 2008
- BBC NEWS:
 - EU attacks Iran's new penal code, 26. februar 2008
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7264810.stm
 - Conservatives win Iran election, 16. marts 2008
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7297923.stm
 - Iran hardliners strengthen hold, 26. april 2008
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7368491.stm
- Wikipedia, the free encyclopedia (www.wikipedia.org)
- Iran: Flogging an effective deterrent, says senior official. June 2008. World Corporal Punishment Research. Corpun: <http://www.corpun.com/irj00806.htm>
- Landinfo, Temanotat: Det iranske domstolsvesenet, 20. december 2007
- Immigration and Refugee Board of Canada, Country of Origin Research. Responses to Information Requests. Iran: Enforcement of the Official Dress Code, 10. januar 2008
- ICRC, Iraq: ICRC activities in behalf of Iranian nationals living in Ashraf, December 2008.
http://www.icrc.org/web/eng/siteeng0.nsf/htmlall/irak-interview-261108?OpenDocument&style=custo_print
- The Washington Times, Tehran faces growing Kurdish opposition, 3. april 2006
<http://washingtontimes.com/news/2006/apr/03/20060403-125601-8453r/>
- Front Line, Iran– Arrest and incommunicado detention of student human rights defenders, 2007 - <http://www.frontlinedefenders.org/node/1117>